

Ο Μ Ι Λ Ι Α

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

ΤΑ ἐναντία πράγματα, λέγουσιν οί σχολαστικοί φιλόσοφοι, οὐδέποτε ποιοῦσι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα· ὁ δὲ ἐπουράνιος φιλόσοφος, ὁ Παῦλος, διὰ τῆς σήμερον ἀναγνωσθεΐσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ διδάσκει μᾶθημα ἐναντίον τῆς σχολαστικῆς διδασκαλίας.

Αὐτὸς λέγει, ὅτι δύο πράγματα ἐναντία, ^{2. Κορ. 6} τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ, ἦγουν αἱ εὐτυχίαι καὶ δυσυχίαι, εἰσὶν ὄπλα τῆς δικαιοσύνης, ^{7.} τουτέσι, ποιοῦσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ἔργον δηλονότι τῆς ἀρετῆς. Ποῖον δὲ ἄρα γε τούτων τῶν δύο μαθημάτων ἐστὶ τὸ ἀληθές; τὸ ὑπὸ τῶν σχολαστικῶν διδασκόμενον, ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Παύλου κηρυττόμενον; Καὶ τὰ δύο εἰσὶν ἐπίσης ἀληθινὰ, ἀλλὰ τὸ μὲν μᾶθημα τῶν σχολῶν ἀληθεύει εἰς τὰ σωματικὰ· τὸ δὲ τοῦ Παύλου, εἰς τὰ πνευματικὰ. Τὴν φροντίδα τῆς ἀποδείξεως τοῦ σχολαστικοῦ μαθήματος ἐγκαταλείπομεν εἰς τοὺς σχολαστικούς, ἀναλαμβάνομεν δὲ τὸν περὶ τῆς συστάσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Παύλου λόγον.

Ὑπὸ Κυρίου πέμπονται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ αἱ εὐτυχίαι καὶ αἱ δυσυχίαι.

Ὁ θεός, ὡς δημιουργὸς πάντων τῶν ἐπιγείων καὶ ἐπουρανίων κτισμάτων, ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὰ σύμπαντα, ὡς παντοκράτωρ κρατεῖ καὶ συνέχει τὰ πάντα, ὡς παντοδύναμος ποιεῖ, ὅσα θέλει καὶ βούλεται· ὡς παντεπόπτης καὶ προνοητῆς βλέπει καὶ προνοεῖ ὑπὲρ πάντων. Ἡ τοιαύτη δὲ ἰσοπτεία καὶ πρόνοια αὐτοῦ διοικεῖ καὶ διορίζει οὐ μόνον τὰ μεγάλα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ μικρότατα πράγματα· ἐμβαίωσεν ἡμᾶς περὶ τούτου αὐτὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς αὐτοῦ, ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, εἰπῶν· « Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίων ^{Ματθ. 10} πωλεῖται, καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ^{29. 30.} ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν; » Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς » πᾶσαι ἰηριθμημέναι εἰσὶν ». Οὐδεὶς οὖν τῶν πιστευόντων, ὅτι ταῦτά εἰσιν ἀληθῆ, ἀμφιδάλλει περὶ τοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ἔξαποπέμψει εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πτωχείαν, καὶ τὴν ἀνάβασιν τῆς καταστάσεως καὶ τὴν κατάβασιν, καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην, καὶ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ἐνὶ δὲ

λόγῳ, καὶ τὰ δεξιὰ ὄπλα καὶ τὰ ἀριστερὰ,
ὡς λέγει ὁ θεορρήμων Παῦλος· καθαρῶς
καὶ ἐκπεφασμένως ἀναγινώσκομεν τοῦτο
εἰς τὰς θείας γραφάς· «Κύριος θανατοῖ καὶ
ζωογονεῖ, κατὰγει εἰς αἵδου καὶ ἀνάγει.
Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ
καὶ ἀνυψοῖ· ἀνισταῖ ἀπὸ γῆς πένητα,
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, καθί-
σαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον
δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς. Αὐτὸς
καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψωσε
ταπεινοῦς· πενιῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν,
καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς». **Προχωρῶ ἔμπροσθεν.**

Ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον
οὐδὲ μέτρον ἔχει, οὐδὲ πέρασ. Αὐτὸς ἐπλα-
σεν αὐτὸν κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ καθ' ὁ-
μοίωσιν, κατέστησεν αὐτὸν κύριον καὶ
ἐξουσιαστὴν πάντων τῶν ἐπιγείων κτισμά-
των, «Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς, λέγων·
αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώ-
σατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς·
καὶ ἄρχεσθε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης,
καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων
τῶν πετηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάν-
των τῶν ἑρπετῶν, τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς
γῆς». Ἰπὲρ αὐτοῦ «Ἐφθτευσεν ὁ θεὸς
παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς,
καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐκεῖ, ἵνα ἀπολαμβάνῃ
πάσης ἀφθόρου τρυφῆς καὶ χαρᾶς καὶ
ἀγαλλιάσεως. Ἀμνήμων ὁ ἄνθρωπος τῶν
μεγάλων τοῦ θεοῦ εὐεργεσιῶν, οὐκ ἐπίστευσεν
εἰς τοῦ θεοῦ τὰ λόγια, ἀλλ' ἀκούσας τὴν
συμβουλὴν τοῦ νοητοῦ ὄφραως, καὶ κατα-

φρονήσας τὴν θεῖαν ἐντολήν, ἀπεισάτησεν
ἀπὸ τῆς ὑπακοῆς τοῦ θεοῦ· διὸ ἐξωρίσθη
τοῦ παραδείσου, ἐγένετο φθαρτός, ἐσερήθη
τῶν θείων χαρισμάτων, κατεδικάσθη, ἵνα
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἐν
ιδρώτι τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐσθίῃ τὸν ἄρ-
τον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φιλανθρωπία τοῦ θεοῦ
ἐστὶν ἀπειρος, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν
αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ἄνθρωπος γενό-
μενος, διὰ τοῦ πάθους καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐξαναστήσῃ τὸν ἄν-
θρωπον ἀπὸ τοῦ ἐλεεινοῦ πτώματος, καὶ
ἀναγάγῃ αὐτὸν οὐ μόνον εἰς τὸ πρῶτον
ἀξίωμα, ἀλλ' εἰς κατάστασιν πολλῶ ὑψη-
λοτέραν· καταστήσας αὐτὸν υἱὸν καὶ κλη-
ρονόμον τῆς θείας αὐτοῦ βασιλείας· τοῦτο δὲ
εἰς τὸ περισσὸν τῆς ζωῆς· περὶ οὗ ὁ θεάν-
θρωπος ἔλεγεν· «Ἐγὼ ἦλθον, ἵνα ζῶν ἔχωσι
καὶ περισσὸν ἔχωσι». Διὰ τούτου δὲ τοῦ
ἔργου ἐφανερῶθη ἡ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὑ-
περβάλλουσα ἀγάπη τοῦ θεοῦ· «Ἐν τούτῳ
ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγάπησαμεν
τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς·
καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμόν
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν». Ἡ τοιαύτη
δὲ ἀγάπη τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστὶ μερική, ἀλλὰ
γενικὴ καὶ καθολικὴ· διότι ὁ θεὸς οὐκ ἀ-
γαπᾷ ἐκεῖνον, μισεῖ δὲ τοῦτον, ἀλλ' ἀγα-
πᾷ πάντας, καὶ ἀγαπᾷ πάντας ἐπίσης,
ἐπειδὴ πάντες ἐπίσης εἰσὶ πλάσματα αὐ-
τοῦ, καὶ ἐπίσης ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πᾶν-
των ὑπέμεινε σαυρὸν καὶ θάνατον· «Καὶ γὰρ
ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα ἐλκύσω
πρὸς ἑμαυτόν». Οὗτος ἦν ὁ σκοπὸς τοῦ

1. Βατ. 2.
6, 7, 8.

Λουκ. 11.
52, 53.

Ρωμ. 1. 26.

Αἰτ. 28.

Ρωμ. 2. 8.

Ιωάν. 10.
10.

1. Ιωάν.
4. 10.

Ιωάν. 12.
32.

σαυροῦ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἢ σωτηρία δηλονότι πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπειδὴ οὖν ὁ θεὸς διοικεῖ, καὶ ποιεῖ, καὶ κατασκευάζει πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἐσχάτου, καὶ ἀπὸ τοῦ μεγίστου ἕως τοῦ ἐλαχίστου· ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἀγαπᾷ πάντας ἐπίσης, καὶ θέλει ἐπίσης τὴν σωτηρίαν πάντων· εἴαν ὁ πλοῦτος θλάπτῃ, ἢ δὲ πτωχεῖα ὠφελῇ· εἴαν ἡ εὐτυχία προξενῇ τὴν μέλλουσαν κόλασιν, ἢ δὲ δυστυχία τὴν αἰώνιον βασιλείαν, πῶς ὁ θεὸς τοῦτον μὲν ποιεῖ πλούσιον, ἐκεῖνον δὲ πένητα, τοῦτον εὐτυχῆ, ἐκεῖνον δὲ δυστυχῆ; πῶς ἐν μέσῳ τόσον ἀνίσου διανομῆς μένει σὺν ἡ ἰσότης τῆς ἀγάπης; πῶς θέλει ἐπίσης τὴν σωτηρίαν πάντων; μόλις εὐρίσκεις ἐπὶ τῆς γῆς ἓνα πατέρα, τὸν μὲν τῶν υἱῶν αὐτοῦ εὐεργετοῦντα, τὸν δὲ παιδεύοντα; κἂν πάντες οἱ ἄνθρωποι ὑπάρχωσιν ἐμπαθεῖς, κἂν τυφλὴ ὑπάρχη τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀγάπη· πῶς οὖν ὁ θεὸς, ἀπαθὴς ὢν, καὶ ὑπερτελείαν ἔχων τὴν ἀγάπην, καθὼς καὶ πᾶσαν ἄλλην τελειότητα, τὸν μὲν εὐεργετῆ, ἐγχειρίζων αὐτῷ τὰ ὄπλα τὰ δεξιὰ, δι' ὧν σώζεται· τὸν δὲ παιδεύει, βάλλων εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὰ ὄπλα τὰ ἀριστερά, δι' ὧν ἀπολεῖται;

Πρὸς τούτοις ὁ θεὸς οὐκ ἔστι μόνον
 10. ριλάνθρωπος, ἀλλ' ἔστι καὶ δίκαιος « Δί-
 » καιος Κύριος, καὶ δικαιοσύνας ἡγάπησεν,
 » εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ».
 14. « Δίκαιος Κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐ-
 » τοῦ, καὶ ὁσίοις ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ».

Ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν ἀτελής, εἴτε ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἀτελεῖς ὄντες λανθάνονται, μὴ διακρίνοντας τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ ἀδίκου, εἴτε ἐπειδὴ ἐμπαθεῖς ὄντες, κρίνουσι κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν ἰδίων παθῶν· « Μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ^{ψαλ. 61.} » ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς ». ^{9.} Ταῦτα ἔλεγε περὶ τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρώπων ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεὸς ἀπαθὴς ἐστὶ καὶ πανυπερτέλειος, διὰ τοῦτο ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐστὶν ἀλάνθαστος, εὐθυτάτη, διακριτικωτάτη, ὑπερτελεία· « Ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς ^{ψαλ. 110.} » τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ». Διὰ τούτων τῶν λόγων παρέστησεν ὁ ἱεροψάλτης τὸ ὑπερτέλειον τῆς δικαιοσύνης τοῦ θεοῦ, ἀλλ', εἴαν τὰ μὲν δεξιὰ ὄπλα συμβοηθῶσι, τὰ δὲ ἀριστερά ἐμποδίζωσι τῆς ἀρετῆς τὰ κατορθώματα, καὶ ἐπομένως τῆς σωτηρίας τὴν ἀπόλαυσιν, πῶς σώζεται ἡ ἄπειρος δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ; πῶς ὁ θεὸς ἐστὶν ἀπειροδίκαιος, εἴαν εἰς τοῦτον μὲν ἐγχειρίζῃ τὰ ὄπλα τὰ συμβοηθητικά, εἰς ἐκεῖνον δὲ τὰ ἐμποδιστικά τῆς ἀρετῆς καὶ σωτηρίας; πῶς σώζεται ἡ δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ, εἴαν αὐτὸς βάλλῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἀμαρτίας τὰ ὄπλα, ἔπειτα παιδεύει τὸν ἀμαρτάνοντα; Ἐπειδὴ οὖν ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις ἀποδεικνύει ἀτελεῖ καὶ ἐπίμεμπτον καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ θεοῦ· ἐκ τούτου δὲ μύρια καὶ φοβερά ἀκολουθοῦσιν ἄτοπα καὶ θλάσφημα, διὰ τοῦτο ἀναγκάζει ἡμᾶς καὶ ἡ πίστις καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, ἵνα πιστεύσωμεν

καὶ πληροφορηθῶμεν, ὅτι καὶ τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ ὄπλα ἐπίσης γίνονται συνεργὰ τῆς ἀρετῆς καὶ σωτηρίας· καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς θελήσεως ἡμῶν κρέματα, ἵνα ποιήσωμεν καὶ τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας ὄργανα τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς κακίας, καὶ προστατάς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἢ τῆς ἀπωλείας· ἐπιθεβαιοῦσι ταύτην τὴν ἀλήθειαν τὰ παραδείγματα.

Ὁ Ἀβραάμ κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
 Γεν. 13, 2. τὸ ὄπλον τοῦ πλούτου· « Ἀβραάμ δὲ ἦν
 » πλούσιος σφόδρα κτήνησι, καὶ ἀργυρίῳ,
 » καὶ χρυσίῳ ». Τίνα δὲ ἐπολέμησεν αὐτὸς
 διὰ τοῦτου τοῦ ὄπλου; Τὴν φιλαργυρίαν
 ἐπολέμησε, καὶ τοσοῦτον ἐνίκησεν αὐτήν,
 ὥστε κατέστησε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ξενοδο-
 χεῖον. Οὐ περιέμενε δὲ ὁ τρισμακάριος,
 ἵνα ἔλθῃσι πρὸς αὐτὸν οἱ ξένοι, ἀλλ' αὐτὸς
 Γεν. 18, 1. καθήμενος ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐ-
 τοῦ ἕως μεσημβρίας, περιέμενε τοὺς ἐκεῖθεν
 διερχομένους, ὅπως φιλοξενήσῃ αὐτούς·
 ὅταν δὲ ἔβλεπεν αὐτούς, ἔτρεχεν εἰς συνάν-
 τησιν αὐτῶν, προσκυνῶν καὶ παρακαλῶν
 αὐτούς, ἵνα ἔλθῃσι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνα-
 παυθῶσι· « Κύριε, ἔλεγεν, ὅταν εἶδε τοὺς
 » τρεῖς ξένους διερχομένους, εἰ ἄρα εὔρον
 » χάριν ἐναντίου σου, μὴ παρέλθῃς τὸν
 » παῖδά σου. Ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψά-
 » τωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν καὶ καταψύξατε
 » ὑπὸ τὸ δένδρον· καὶ λήψομαι ἄρτον καὶ
 » φάγεσθε ». Πλούτον εἶχε καὶ ὁ πλούσιος
 τοῦ εὐαγγελίου· « Ἄνθρωπος δέ τις, λέγει·
 » τὸ εὐαγγέλιον, ἦν πλούσιος ». Τί δὲ
 ἐποίησε αὐτὸς διὰ τοῦ ὄπλου τοῦ πλούτου

» αὐτοῦ; Ἐπολέμησε τὴν ἐγκράτειαν καὶ
 τὴν σωφροσύνην· « Ἐνεδιδύσκετο, λέγει »
 » πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ'
 » ἡμέραν λαμπρῶς ». Αὐτὸς διὰ τοῦ ὄπλου
 τοῦ πλούτου αὐτοῦ ἐπολέμησε τὴν εὐσπλα-
 γχνίαν καὶ τὴν ἐλεημοσύνην, καὶ τόσον
 ἐνίκησε, καὶ τόσον μακρὰν ἀπέδιώξεν αὐτὰς
 ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτοῦ, ὥστε οὐδὲ ὅπως
 εὐσπλαγχνίζετο, οὐδὲ ἤλεε τὸν πτωχὸν
 Λάζαρον, κἂν ἔβλεπεν αὐτὸν κατακείμενον
 εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, τετραυματισμένον,
 καὶ ἐπιθυμοῦντα χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν
 ψυχίων, τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
 αὐτοῦ, κἂν ἔβλεπε τοὺς κύνας λείχοντας
 τὰς τῶν τραυμάτων αὐτοῦ πληγὰς.

Ἀναβίβασον νῦν τὸν νοῦν σου ἐπάνω εἰς
 τὸ ὄρος τοῦ Γολγοθᾶ. Βλέπε ἐκεῖ τοὺς δύο
 λησῆς εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐλεινοτάτην
 κατάστασιν καὶ ἐσχάτην συμφορὰν καὶ
 δυστυχίαν, γυμνοὺς, ἐσταυρωμένους, ψυ-
 χορῥαγοῦντας· βλέπε δὲ, πῶς ὁ μὲν ἐκ
 δεξιῶν τοῦ ζωοδότου Χριστοῦ ποιεῖ τὴν
 συμφορὰν αὐτοῦ ὄπλον σωτηρίας, ἐξομολο-
 γούμενος τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ, καὶ λέγων
 πρὸς τὸν σωτῆρα· « Μνήσθητί μου, Κύριε,
 » ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου »· ὁ δὲ ἐξ
 εὐωνύμων ποιεῖ τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ ὄρ-
 γανον ἀπωλείας καὶ κολάσεως αἰωνίου,
 πειράζων καὶ βλασφημῶν τὸν δημιουργὸν
 τῆς κτίσεως, καὶ κραυγάζων· « Εἰ σὺ εἶ ὁ
 » Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς ». Ἐχεις
 μύρια τοιαῦτα παραδείγματα οὐ
 μόνον εἰς τὰς θείας γραφάς, ἀλλὰ καὶ εἰς
 τὰς κοσμικὰς ἱστορίας, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ

Λουκ. 23
42.

Αὐτ. 39

ἄχρι τῆς σήμερον βλεπόμενα ἔργα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων. Πρὸς περισσοτέραν ὁμως πληροφορίαν ταύτης τῆς ἀληθείας προβάλλω ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐποίησε καὶ τὰ δεξιὰ ὄπλα καὶ τὰ ἀριστερὰ, ἀρετῆς ὄργανα· ἕνα, λέγω, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, ὅστις, καθὼς εἰς τὰς μεγάλας εὐτυχίας αὐτοῦ, οὕτω καὶ εἰς τὰς ἐσχάτας αὐτοῦ δυστυχίας κατώρθωσεν ἀρετὰς πολλὰς, καὶ μεγάλας, καὶ θαυμασίας.

ἰωβ. 1. 3 Ὁ Ἰώβ ἦν ἄνθρωπος πλούσιος· καὶ ἦν
 » τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτακισχίλια,
 » κάμηλοι τρισχίλια, ζεύγη βοῶν πεντακό-
 » σια, θήλειαι ὄνοι νομάδες πεντακόσiai,
 » καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα· ἄνθρωπος
 » ἔνδοξος καὶ ἀξιωματικός. Καὶ ἔργα με-
 » γάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς». Ἄνθρωπος
 εὐγενῆς μεταξὺ τῶν κατοικούντων τὰ ἀνα-
 τολικὰ μέρη « Καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
 » εὐγενῆς τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν ». Εἶχε
 δὲ καὶ τὴν εὐτυχιάν τῆς πολυτεχνίας,
 διότι ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ, καὶ θυγατέρας
 τρεῖς· περιττὸν δὲ ἐξιν ἐπαριθμῆσαι, πόσας,
 καὶ ποίας ἀρετὰς κατώρθωσεν ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος διὰ τούτων τῶν δεξιῶν ὄπλων,
 ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ παντεπόπτῆς καὶ καρδιο-
 γνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν, ὅτι αὐδεὶς τῶν
 τότε ἀνθρώπων εὐρέθη τόσον ἐνάρετος καὶ
 ἰωβ. 1. 8 ἄγιος, ὡς ὁ Ἰώβ. « Προσέσχες, εἶπε πρὸς
 » τὸν διάβολον, τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τοῦ
 » παιδός μου Ἰώβ, ὅτι οὐκ ἐσι κατ' αὐτὸν
 » ἐπὶ τῆς γῆς; ἄνθρωπος ἄμεμπτος, ἀλη-
 » θινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντός

» πονηροῦ πράγματος ». Ἀφ' οὗ ὁ θεὸς ἐ-
 δοκίμασε τὸν Ἰώβ διὰ τῶν ὄπλων τῶν δε-
 ξιῶν, εὐδόκησεν, ἵνα δοκιμασθῇ καὶ διὰ
 τῶν ἀριστερῶν, ἔπως καὶ δι' αὐτῶν ἀριστεύ-
 σας, καὶ ἀρετῆς καθολικὸν παράδειγμα
 γενόμενος, λάβῃ τὸν ἀμαράντινον τῆς θείας
 δόξης σέφανον. Ὁ πολύτεκνος Ἰώβ γίνεται
 ἄτεκνος· ὁ ὑπέρπλουτος, πτωχότατος· ὁ
 ἔνδοξος καὶ εὐγενῆς κἀθηται « Ἐπὶ κοπρίας
 » ἔξω τῆς πόλεως ». Γίνεται προσθήκη
 τῆς δυστυχίας αὐτοῦ ἢ ἀσθένεια· πληγαὶ
 ὀδυνηραὶ, καὶ σαπρία, καὶ σκώληκες, βα-
 σανίζουσιν αὐτὸν, ὥστε « Ἐλαβεν ὄσρακον
 » ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ ». Ἐρχονται πρὸς
 αὐτὸν οἱ φίλοι οὐχὶ πρὸς παρηγορίαν, ἀλλ'
 εἰς προσθήκην θλίψεως· καὶ ὀδύνης· διότι
 οὐ παρηγοροῦσιν, ἀλλ' ἐλέγχουσιν αὐτὸν
 ὡς ἄδικον, καὶ ἐξονειδίζουσιν αὐτὸν ὡς
 ὑποκριτὴν καὶ πονηρόν· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ
 γυνὴ αὐτοῦ αὐξάνει τοὺς πειρασμοὺς αὐ-
 τοῦ, παροξύνουσα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διὰ
 τῶν λόγων αὐτῆς, καὶ προτρέπουσα αὐ-
 τὸν, ἵνα βλασφημήσῃ· « Ἄλλ' εἰπὼν τι
 » ῥῆμα, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, καὶ τελεύτα ». αὐτ. 9.
 Ἀκουσον τί ἐποίησεν ὁ Ἰώβ καὶ διὰ τούτων
 τῶν ἀριστερῶν ὄπλων· « Ἐν τούτοις πάσι
 » τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἤμαρτεν
 » Ἰώβ ἐναντίον τοῦ Κυρίου ». Οὐ μόνον δὲ
 οὐδὲν ἤμαρτεν, ἀλλὰ καὶ ἔδειξε μεγάλας
 ἀρετὰς· τὴν ταπεινώσιν, λέγων· « Αὐτὸς
 » γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου,
 » γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· τὴν πρὸς
 τὸν θεὸν ὑπακοήν· » Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ
 » Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν,

» οὕτως ἐγένετο » τὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐγνωμοσύνην καὶ εὐχαριστίαν· « Εἶη τὸ » ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον » τὴν ἀνδρείαν, τὴν μεγαλοψυχίαν, τὴν ἕως τέλους μακαρίαν ὑπομονήν.

Ἴδου οὖν ἀποδεδειγμένη ἡ ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Παύλου· ἰδου, πῶς τὰ ἐναντία πράγματα, ἤγουν αἱ εὐτυχίαι καὶ δυστυχίαι ποιοῦσι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστι, τὴν ἀρετὴν· ἰδου, πῶς καὶ τὰ δεξιὰ εἰσιν ὄπλα τῆς δικαιοσύνης, καθὼς καὶ τὰ ἀριστερά. Ὁ Ἰωβ καὶ διὰ τοῦ πλούτου καὶ διὰ τῆς πτωχείας, καὶ διὰ τῆς δόξης καὶ διὰ τῆς ἀδοξίας, καὶ διὰ τῆς πολυτεχνίας καὶ διὰ τῆς ἀτεχνίας, καὶ διὰ τῆς ὑγείας καὶ διὰ τῆς ἀρρώστιας κατώρθωσε τῆς ἀρετῆς τὰ ἔργα. Τὰ θεόπνευστα οὖν τοῦ Παύλου λόγια ἀρπάζουσιν ἀπὸ τοῦ στόματος ἡμῶν πᾶσαν ἀπολογίαν καὶ πρόφασιν· διότι, ὅταν καὶ τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερά ὄπλα γίνωνται ὄργανα δικαιοσύνης, ποίαν ἀπολογίαν, ἢ πρόφασιν ἔχει ἢ ὁ πλούσιος, ἢ ὁ πτωχός, ἢ ὁ ἀξιωματικός, ἢ ὁ ἰδιώτης, ἢ ὁ ὑγιής, ἢ ὁ ἀρρώστος, ἐν δὲ λόγῳ, ἢ ὁ εὐτυχής, ἢ ὁ δυστυχής, ὅταν οὐ πρᾶττη τῆς ἀρετῆς τὰ ἔργα;

Ματαίως λοιπὸν προφασίζεται ὁ πλούσιος, λέγων· αἱ πολλαὶ φροντίδες τῶν ὑπαρχόντων μου ἐμποδίζουσί με ἀπὸ τῆς προσευχῆς, καὶ ἀπὸ τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως· ματαίως λέγει· οὐδὲν περισσεύει μοι ὑπὲρ τοῦ Λαζάρου, τοῦ ἐπιθυμοῦντος τὰ ψιχία τῆς τραπέζης μου, ἐπειδὴ ἡ συνήθεια τοῦ κόσμου ἀναγκάζει με, ἵνα καὶ

τραπέζας ἔχω ἀβροδιαίτους, καὶ ἐνδύματα λαμπρὰ, καὶ ἀμάξας πολυτελεῖς, καὶ ἵππους πολλοὺς, καὶ δούλους καὶ δουλίδας. Προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις εἰσὶν αἱ τοιαῦται ἀπολογίαι· ματαίως ὁ πτωχός λέγει· ἡ πτωχεία μου εἰάζει με, ἵνα καὶ δολιεύωμαι, καὶ ψεύδωμαι, καὶ κλέπτω· ματαίως λέγει· ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πολλὰ ποιοῦμεν κακά. Προφάσεις εἰσὶ ταῦτα τὰ λόγια ἀνωφελεῖς καὶ παράλογοι· παραλόγως προφασίζεται καὶ ὁ χαίρων, ὅταν λέγη, ὅτι ἡ μεγάλη χαρὰ παρέφερον αὐτὸν εἰς ἀτοπήματα· καὶ ὁ θλιβόμενος, ὅταν προβάλλῃ πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀγανακτήσεως αὐτοῦ τὴν θλίψιν, λέγων· τὸ γὰρ πολὺ τῆς θλίψεως γεννᾷ παραφροσύνην· παραλόγως καὶ ὁ εὐτυχῆς προτείνει· ὡς αἴτιον τῆς ἀσωτείας αὐτοῦ τὴν εὐτυχίαν, καὶ ὁ δυστυχῆς ὡς αἴτιον τῶν παραπτωμάτων αὐτοῦ τὴν δυστυχίαν· ὁ πλούσιος, εἰάν θέλῃ, χορτάζει τὸν πεινῶντα, ἐνδύει τὸν γυμνόν, φιλοξενεῖ τὸν ξένον, ἐλεεῖ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας· ὁ ἀξιωματικός, εἰάν θέλῃ, δικαιοῖ τὸν ἀθῶνον, κατακρίνει τὸν πταίστην, ὑπερασπίζεται τοῦ ὄρφανου, προστατεύει τῆς χήρας· ὁ εὐτυχῆς, εἰάν θέλῃ, μεταδίδωσιν εἰς πάντας τῆς ἑαυτοῦ εὐτυχίας τοὺς καρπούς· ὁ πτωχός, ὁ τεθλιμμένος, ὁ ἀσθενής, ὁ δυστυχῆς, εἰάν θέλῃ, γίνεται ἀνδρείος, μεγαλόψυχος, ὑπομονητικός, καὶ στεφανοῦται μετὰ τῶν ἀγίων μαρτύρων. Ὁ θεὸς ὁ φιланθρωπότατος καὶ πανοικτίρμων ἔδωκεν εἰς ἄλλους μὲν τὰ δεξιὰ, εἰς ἄλλους δὲ τὰ ἀριστερά ὄπλα· « Ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν

298 Ἑρμηνεία εἰς τὴν Β'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου.

» δύναμιν » ἵνα ποιήσαντες αὐτὰ ὄπλα
δικαιοσύνης, ἀξιοθῶμεν τῆς αἰωνίου δόξης
καὶ βασιλείας, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ

καὶ σωτῆρι ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
